

JORDI ESTRUGA I ESTRUGA

In Memoriam

Aquest any 2020 hem perdut a l'estimat amic Sr. Jordi Estruga i Estruga.

El Grup d'Investigació Coses del Poble expressa el condol per aquesta gran pèrdua. Diem adéu a un referent de la passió per la cultura i a un gran valedor de la història i el patrimoni mequinensans, però també a un home generós, honest i treballador infatigable pel coneixement al nostre poble. La Reial Acadèmia de les Bones Lletres de Barcelona el va investir com acadèmic nacional l'any 2001, i l'Ajuntament de Mequinensa el va nomenar Fill Adoptiu el passat 2017.

Des de "Coses del Poble" reconeixem i agraïm la seva tasca d'infatigable dedicació a l'entitat des dels nostres orígens, motiu pel qual va ser nomenat soci honorífic. Gran estudiós de tot el que és mequinensà, sempre va estar al peu del canó de la recerca local, col·laborant en qualsevol tasca de l'associació, aportant els seus coneixements i recolzant de forma activa els diferents investigadors amb generositat i honestetat. Ens deixa una persona activa i compromesa amb la defensa de la llengua i la cultura, i apassionat pel nostre poble, però ens queda el seu llegat: els diferents treballs històrics sobre el nostre poble que han servit i serviran de pilar per a les futures investigacions.

Adéu, amic Jordi.

Coses del Poble

El Pare i Mequinensa

Passat l'estat d'alarma, tan aviat com vàrem tenir una certa llibertat ens vam retrobar a la casa de Cabrils que reunia tota la família durant les vacances. Sobre la taula del despatx, el pare tenia els llibres: *Mequinenza a través de la història*, *Siempre Mequinenza* i *El Tesor Cartogràfic de Catalunya*. Aquest es un petit detall que fa palès, com el nostre pare tenia sempre present "lo poble" dels seus pares i avantpassats.

Sempre deia que aquesta connexió amb Mequinensa era un fet genètic i, evidentment, ho és. Els avis o millor dit, "los iaies", Estruga per totes dues bandes, mai no van deixar de parlar-nos del poble.

Des de que el pare es va jubilar, va poder dedicar molt més temps a les seves passions: la bibliofília, el gravat, la cartografia i Mequinensa. Amb aquesta mateixa passió i empenta seves, sempre ens feia partícips, a tota la família, de les exposicions, estudis i col·laboracions que duia a terme amb "lo poble".

El desembre passat va estar amb vosaltres presentant el seu article a la revista l'Angorfa parlant de José Soler Casabón músic mequinensà que, com ja sabeu tots els qui el vàreu conèixer al pare, ens va "acompanyar" els darrers anys com un més de la família Estruga.

La seva generositat va estar tornada en vida, primer amb el pregó de les Festes de La Santa i després amb el nomenament de Fill Adoptiu de Mequinensa. No oblidarem mai l'emoció amb la que el pare va rebre aquest nomenament que us volem agrair de tot cor com agraïm al pare que hagi compartit amb nosaltres; la mare, els fills i els seus nets la curiositat i l'amor per Mequinensa.

Agraïts sempre.

Família Estruga Cuspínera

In memoriam

No tinc paraules per expressar el sentiment de tristesa que m'envaeix per la pèrdua de l'amic Jordi Estruga. Vaig conèixer al Senyor (sempre en majúscules en el seu cas) Jordi Estruga fa 28 anys o, millor dit, els vaig conèixer, perquè ell sempre anava acompanyat per la seva dona, la Conchita. Tots dos sempre amables, propers, cults, senzills..., des del primer moment em van fer sentir que formava part de la seva gran família d'amics i jo els corresponia amb la meua estima i admiració.

Del Jordi Estruga em va sorprendre el seu sentiment pel Poble dels seus pares, l'entusiasme inaudit per la nostra història i la tenaç dedicació en la recerca de tot el referent a Mequinensa i als mequinensans. També la seva generositat en compartir els seus coneixements i les seves recerques amb tothom, facilitant d'aquesta manera la difusió del patrimoni cultural referent a Mequinensa.

No detallaré, però tampoc oblidaré mai, tots els moments i vivències compartides als diferents actes, activitats, visites amb família, amics i companys tant al Poble com a Barcelona. Penso que com a poble hem perdut un gran actiu cultural. Ell era un treballador, un investigador i un enamorat de Mequinensa. Per això, des del Grup d'Investigació "Coses del Poble" ens comprometem a continuar treballant perquè les seves recerques i projectes tinguin continuïtat. Em consta que la voluntat del nostres col·laboradors hi és. I estic segura que allà on sigui, quan llegeixi això, ell estarà content.

Gràcies Jordi per ser i formar part dels meus amics i del nostre grup.

Lourdes Ibarz

**Presidenta del Grup d'investigació
"Coses del Poble"**

No coneixia personalment a Jordi Estruga. No més enllà d'haver-nos saludat tres o quatre cops a l'entrada o sortida d'algun acte cultural al poble i en ocasió de la seva participació en activitats de *Coses del Poble*. És per això que no escriuré aquí tant sobre la seva persona com de la seva obra, que potser és la gran desconeguda per al conjunt dels mequinensans.

Fill adoptiu de Mequinensa des de 2017, de fet n'era net, besnet, rebesnet i fins a ves a saber quantes generacions, sentint-se mequinensà com tot aquell amb referència d'orígens plenament assumida però que les circumstàncies de la vida el duen a nàixer i viure fora del "seu" poble, malgrat que l'administració s'entesti en desarrelar-los.

Criat al mequinensà barri de Gràcia, a Barcelona, en aquells dies tingué el privilegi de poder estudiar, fent carrera en el món de l'economia i l'empresa, concretament en el vessant del comerç internacional. I ho va aprofitar. Després de diversos treballs de subsistència, als volts de 1960 la seva vida donà un tomb: va entrar a treballar als laboratoris farmacèutics Ferrer i es va casar amb Conxita Cuspidera.

A partir d'aquí tot passa volant: familiarment té quatre fills; laboralment arriba al *Montmaneu* professional en forma de director general de la transnacional Ferrer Pharma International, i membre dels consells d'administració de nombroses societats del Grup Ferrer Internacional. I es jubila. Concretament l'any 2001.

Membre de l'elit gestora de la indústria catalana, va destacar més enllà de l'economia -i per aquesta raó el present homenatge- pel seu paper en el món de la difusió de la cultura. Al llarg de tota la seva vida laboral, en Jordi Estruga tingué una passió que, a més, podia permetre's: l'adquisició i col·lecció de material gràfic, manuscrits i llibres antics originals. N'arribà a adquirir moltíssims exemplars, veritables joies. No debades, entre d'altres, formà una fonamental col·lecció de litografia i, gràcies a la seva curiositat i a les lectures de Cailleux i Vicens Vives, s'interessà per la biogeografia i la geopolítica, el que el dugué ja a la dècada de 1960 a començar a adquirir cartografia antiga. El resultat fou la formació si no de la primera, sí d'una de les primeres -per quantitat i per qualitat- cartoteques

privades de Catalunya, el que significa d'Espanya si obviem les col·leccions dels *Grandes de España* i altres components de l'*antiga soca* castellana.

Si professionalment l'any 1960 donà el primer salt qualitatiu, en la seva passió pels llibres, litografies i mapes antics donà el salt a mitjans de la dècada de 1980. En Jordi, en realitat, no era un col·leccionista. Com ell mateix definia l'any 2012, no formava part d'aquells maniàtics, fetitxistes, bulímics esclaus de l'adquisició compulsiva. Ell ni era ni volia ser un criptòfil que amagava els seus llibres. Es considerava un bibliòfil, i com a tal s'aproximava a cada llibre, a cada litografia, a cada mapa, "sense deixar d'associar la seva evolució tècnica i artística amb la històrica, tant interna com externa".

Tot el material que *rescatava* -perquè com a bibliòfil estava obligat a rescatar els llibres de l'oblit o de la destrucció- havia de menester una àrdua tasca d'execució "d'erudits treballs d'estudi i d'investigació". I no només com a gaudi propi; no únicament per adellar-se del *plaer de viure el llibre*, sinó com a aportació de coneixement al conjunt de la societat. Per aquesta raó l'any 1986 va treure a la llum pública part de la seva col·lecció de mapes per a exposar-los a la sala del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya en aquella primera "Cartografia de Catalunya: segles XVII-XVIII" en col·laboració amb l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

No tindria aturador: mapes, litografies i llibres eixirien dels prestatges per a ser exposats tant a sales principals com el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, el Museu Frederic Marès, l'Institut Cartogràfic de Catalunya, la Biblioteca de Catalunya, el Museu d'Història de Barcelona o el Museu Diocesà de Barcelona; com a les més modestes de l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona, el Centre Català d'Artesania, la Fundació Caixa de Girona, la Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent o el Museu de la Garrotxa - Olot, per dir-ne unes quantes. Un conjunt d'exposicions que va acompanyar amb tot un seguit de conferències on mostrà no només la seva passió sinó el coneixement tècnic, específic, del material i de l'entorn històric de la seva creació.

A més de bibliòfil era un erudit; i el seu coneixement també s'obrí a la societat a través de les seves publicacions, entre les que destaca "Els primers mapes impresos de Catalunya" (2006), treball presentat a la Reial Acadèmia en el qual, a més de resoldre la crònica de les primeres edicions cartogràfiques, en treu llum dels processos de generació de mans dels principals protagonistes a redós de la Generalitat i les seves connexions europees. Sense oblidar, per la part que ens toca, la coordinació de *Mequinenza a través de la història*.

Una passió i erudició que tingué el reconeixement social en forma de presidència de l'associació de bibliòfils i -sense relació amb el món acadèmic- com a acadèmic de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona; i el va permetre treballar amb figures clau de la historiografia catalana com foren Jordi Maluquer de Motes i Jaume Sobrequés i Callicó.

Rescatats els documents i llibres i difosa la seva existència, Jordi va obrir les portes de casa seva i de la seva col·lecció a nombrosos investigadors que li deuriem els seus treballs, com Pedro Moreno Meyerhoff, Pilar Vélez, o Borja de Querol i de Quadras. En el seu afany per la difusió, va decidir que algunes obres que havia rescatat de la destrucció havien de ser publicades de nou. Al poble tots coneixem aquesta faceta pel llibre de *Santa Agatòclia*, però en destaquen l'edició de textos de Pablo Gargallo publicats amb el títol *Escritos d'art*, o els *Versos de fondo perdido* del mequinençà José Soler Casabón. Val a dir, que amb l'estudi d'aquest mequinençà connectà els textos amb la música i obrí un nou àmbit passional que continuà amb l'estudi del també mequinençà Joan Barter que en el present número de la revista *l'Angorfa* presenta Sandra Soler.

Son moltes les aportacions de Jordi Estruga ja a títol personal, ja de forma institucional com a president de l'Associació de Bibliòfils de Barcelona, però em quedo amb la consolidació de la figura del bibliòfil no com a col·leccionista privat sinó com aquell que rescata, estudia i difon el coneixement del passat per a comprendre el present i millorar el futur.

Jacinto Bonales

**Director de la revista l'Angorfa
Cosos del Poble**

Hablar de Jordi Estruga supone abrir una caja de recuerdos y emociones, todas ellas siempre agradables, si bien en estos momentos mezcladas con un poso de tristeza por su reciente pérdida. Tuve ocasión de conocerlo durante el mandato 1991-1995 presidiendo la concejalía de Cultura con motivo de la puesta en marcha del grupo de investigación “Coses del Poble”. Aquel fue nuestro primer contacto. Jordi y Conchita llegaron al Ayuntamiento con un carrito de compra lleno de material, libros, grabados, láminas etc. que Jordi puso a disposición de todos nosotros. Buenísima la impresión sobre la pareja, formaban un gran equipo. A través de los años, solo puedo decir que he tenido la inmensa suerte de compartir con ellos muchos encuentros, visitas, celebraciones etc. que han sido tan enriquecedoras y tan próximas por su calidad humana que me quedo con el recuerdo del plus que me ha aportado personalmente y con la predisposición y entrega de Jordi en favor de Mequinenza, a la que tanto quería.

La formación y conocimiento de Jordi, su estatus dentro del mundo cultural en toda su dimensión, su implicación, participación y colaboración en diferentes estamentos es bien conocida, pero no cabe duda de que los diferentes organismos vinculados con su persona deberán trabajar en divulgar su figura y trabajo por la repercusión de su legado en pos de la cultura en el más amplio sentido de la palabra.

Jordi solía decirme muchas veces que yo tenía un discurso que era sencillo pero que siempre llegaba al corazón. A través de este escrito querría, haciendo honor a lo que él decía, llegar al corazón de cada uno de los lectores de “l'Angorfa” para transmitirles la gran suerte que hemos tenido los mequinenzanos de contar con la amistad y la entrega incondicional de Jordi Estruga.

Que Jordi tenía un gran amor por el pueblo de sus padres era algo que repetía constantemente. -Es que su madre siempre hablaba de su querida Mequinenza- decía Conchita. Para él era imposible negarse a quererla, sentimiento que ha trasladado a su familia, hijos y nietos, que así la sienten también.

Pues por todo lo dicho, Mequinenza tuvo la gran suerte de reencontrarse con ese Jordi que en su niñez acudía a Mequinenza a pasar largas temporadas junto a sus familiares, y que se implicó en la vida cultural mequinenzana como uno más de todos nosotros. Con el Ayuntamiento, con las asociaciones, con cualquiera que requiriera su ayuda, presencia o colaboración. Podríamos enumerar infinidad de muestras de su gratitud, desinterés, sencillez, sin alardes en todo lo que ha hecho por y para Mequinenza, donando libros, grabados, láminas, etc., llevando la dirección y coordinación del libro Mequinenza a través de la Historia. Rescatar del olvido al músico vanguardista José Soler Casabón o al maestro de capilla Joan Barter fue una gran labor en la que invirtió muchísimas horas de dedicación. No había acto cultural de cierta relevancia en el que Jordi no estuviera presente, no importaba lo lejos que estuviera para acudir a la cita, siempre acompañado, eso sí, de su amada Conchita. Recuerdo nuestra última conversación de trabajo. Fue con motivo de la revisión de las bases del premio Moncada, del que era miembro del jurado y con el que tenía un compromiso muy especial y una gran ilusión por su celebración, la misma que tuvo por continuar desarrollando proyectos. Incluso ya ingresado en la clínica seguía hablando de proyectos de futuro “en cuanto le dieran el alta, porque ya todo estaba controlado”. ¡Qué pena Jordi!

Por todas estas cosas y muchos méritos más, Jordi Estruga fue nombrado hijo adoptivo de este pueblo que tanto estimaba. Este hecho le hizo inmensamente feliz, tal y como nos hizo saber con una emoción contenida, arropado por familiares y amigos. Había llegado el momento en que ya no tendría que decir “el pueblo de mis padres” sino “mi pueblo”, un pueblo que le quiere y le respeta y del que Jordi Estruga ha pasado ya a formar parte de su historia.

Su pueblo rendirá tributo a su figura, su trayectoria, su generosidad, su buen hacer y, sobre todo, a su gran humanidad en el museo de Historia, al lado de los hijos ilustres de Mequinenza, formando parte ya de su historia.

GRACIAS JORDI, FUE UN PLACER.

Magda Godia

Amic, mestre i còmplice,

a Jordi, me'l va presentar formalment mon cosí Hèctor Moret. Jordi buscava historiadors per escriure un llibre sobre la història de Mequinensa (El llibre amb el títol *Mequinenza a través de la historia* es va editar el 2010). Jordi tenia escollits diversos historiadors per especialitats, des de la prehistòria fins a la postguerra civil espanyola, i n'hi faltava un per escriure sobre els darrers dies de la Mequinensa del Poble Vell. Jordi necessitava, per aquest capítol, algú que hagués viscut, poc o molt en primera persona, aquells esdeveniments tan conflictius, entre Mequinensa i l'empresa ENHER i Hèctor li va comentar que coneixia la persona indicada i li va parlar de mi. Li va dir que jo era mequinensà de soca-rel, que havia sét treballador d'Enher durant molts anys i que ja escrivia sobre temes relacionats en Mequinensa a la revista Temps de Franja.

Amb Jordi ens vam entendre de seguida, teníem sensibilitats paregudes i una visió de com enfocar el temes mequinensans també molt similars. Després d'aquest primer contacte, i viure tots dos a Barcelona, les nostres trobades van ser molt habituals. Els primers temps per anar perfilant el capítol del llibre que em tocava redactar i més endavant amb motiu d'altres projectes que portàvem entre mans plegats i que mai no se'ns acabaven.

Val a dir que Jordi era una persona molt experimentada en tot el que feia referència a recerca d'informació i d'ell, jo, en vaig aprendre molt. També era molt generós en tots els aspectes. No li dolia anar a París les vegades que fes falta per parlar amb persones que havien conegut el músic Soler Casabón o passar-se tot un maití als arxius de la catedral de Barcelona per trobar informació sobre Joan Barter i del seu nebot Pere Soro Barter, mequinensans que havien sét mestre de capella i administrador de la Catedral respectivament. Una vegada que hi vam anar tots dos me'n vaig poder adonar de la capacitat de treball, i l'habilitat que tenia a l'hora de fer recerca d'informació. Mentre jo només vaig ser capaç d'emplenar una quartilla de notes referides als dos personatges mequinensans, Jordi n'havia emplenat dos folis.

De tant en tant quedàvem a Barcelona amb amics vinguts de Mequinensa, com ara el pintor Pepe Nicolau quan hi venia a presentar la seua obra a algun galerista. I Jordi generós com era en tot, quasi mai ens deixava pagar el dinar. Un parell de vegades a l'any teníem per costum Jordi, Ismael Comas i un servidor, de dinar plegats al Club de Golf Vallromanes del qual en Jordi n'era soci. Jordi i Ismael eren família i es tenien una forta i antiga estima que els venia dels seus respectius pares. Era un plaer escoltar-los com explicaven antigües històries familiars, i Mequinensa sempre pel mig.

La darrera vegada que vaig parlar amb Jordi, va ser a finals del mes de febrer. Em va comentar que havia aconseguit molta informació nova sobre el músic Soler Casabón i que me'n volia parlar, "encara estàs trobant més informació sobre Soler Casabón?", vaig exclamar jo. I ell, rient, em va contestar, "sí i molta".

Vam quedar per veure'ns a ca seua passat març. Però a finals de març va ser hospitalitzat per un problema de salut que no semblava gaire greu. M'ho va fer saber Ismael Comas, amb qui havíem quedat que ell se n'encarregaria de trucar-lo per quedar tots tres per dinar. Sense perdre temps vaig comunicar a l'alcaldeessa Magda Godia que Jordi estava hospitalitzat i ella de seguida s'hi va ficar en contacte i hi va poder parlar. Ell mateix la va tranquil·litzar dient-li: "vaig millor i aviat m'enviaran cap a casa, ja us ho faré saber". El 8 d'abril, Magda m'envia un whatsapp i em diu: "Hola Andrés, et vaig a donar una mala notícia, Jordi Estruga es va morir ahir". Quina immensa tristesa que em va caure a sobre. Com tants altres, entre ells molts mequinensans, acabàvem de perdre un amic al que estimàvem, i en el meu cas, també un mestre i còmplice entusiasta de projectes mequinensans.

Andreu Coso

Jordi, ja uns quants anys que vas aparèixer a la meua família, i des del moment en que ens vam conèixer al menjador de casa teva de Barcelona, sempre ens ha unit una passió molt gran per la música i per la història de personatges artistes de Mequinensa. Tot va començar amb el músic Soler Casabón. Quantes trobades, xarrades i hores hem passat parlant d'ell, de la seva vida, la seva música i de com hauria viscut a la Mequinensa i al París d'inici de segle XX. Per tot això, i per la teua gratitud, amabilitat i el somriure que tant et caracteritza et dono les gràcies infinitament. Te les he donat una i mil vegades, però sempre te les tornaré a donar. Et porto al meu cor Jordi. A tu, i als teus.

Sandra Soler Campo

No recordo amb prou precisió el primer contacte amb en Jordi Estruga i Estruga, però és més que probable que fos el dissabte 14 d'agost de 1993 en l'acte de presentació de l'edició facsímil de l'obra -gràcies a un exemplar facilitat per en Jordi- *Vida de Santa Agathoclia* de fra Miguel Salas, organitzat pel grup d'investigació mequinensà Coses del Poble. En aquesta ocasió tan sols ens deguerem saludar; no ho recordo ara amb prou detall.

D'aleshores ençà vam tenir diverses trobades a ca seua, al carrer Copèrnic del barri barceloní de Sant Gervasi, per intercanviar diferents experiències mequinensanes. Recordo que el 8 de gener la trobada fou compartida amb Jesús Moncada, ocasió que vaig aprofitar per fer a Jordi una entrevista que es publicà el febrer de 2004 al número 34 de la revista *Temps de Franja*. No cal dir que coincidíem -gairebé sempre acompanyat de sa muller, Conxita Cuspinera- en tot acte, tant al Poble com a Barcelona o Lleida, relacionat amb Mequinensa i els mequinensans. En algunes poques ocasions també vam coincidir al mercat de Sant Antoni a la recerca de llibres de segona mà, o en alguna llibreria de vell al meu carrer d'Aribau de Barcelona.

De la coneguda i portentosa generositat que caracteritzava en Jordi Estruga es concretà, en el meu cas, en la tramesa de 1996 fins ara de les magnífiques i cuidades nades de la família Estruga-Cuspinera; i el regal d'una còpia del gravat de 1660 confeccionat pel senyor de Beaulieu, Chevalier de l'Ordre de Saint-Michel, Ingenieur et Geographe, fidel súbdit de S. M. Lluís XIV de França.

Hèctor Moret

Vaig conèixer per primera vegada al senyor Jordi Estruga un dissabte del mes de març del 2009. Jo estava al corrent dels treballs i col·laboracions que feia amb l'associació "Coses del Poble", però mai havia tingut el plaer de parlar amb ell. El meu afany de recerca i ànsies de trobar informació d'antigalles del poble com un afeccionat i aprenent d'historiador, va portar-me a demanar-li ajuda. Ell, en aquell moment, estava molt enfeinat treballant en la coordinació del llibre "Mequinenza A Través De La Historia". Malgrat tot això, no va dubtar en cap moment de rebre'm i posar a la meua disposició tot el que jo pogués necessitar. En arribar i en obrir-se la porta de la casa, la Conchita la seva esposa, amb un amable i dolç somriure va acompanyar-me fins la biblioteca, gràvida de centenars de llibres i documents, tots ordenats complidament. I allí, damunt de la taula del despatx, entre una pila de exemplars, hi havia un de la primera edició dels Anals de la Corona d'Aragó de Jerónimo Zurita que estava llegint Jordi. En aquell moment se'm van posar els pèls de punta. Mare meva, la primera edició vaig pensar. I ell, amb aquell tarannà serè va dir-me; casualment tinc aquest volum i la segona edició, i avançant-me al que vas demanar-me, he trobat aquesta informació de la Mequinensa de 1410. Em poden creure si dic que de sis o set formes diferents vaig veure escrit el nom del poble en els innombrables documents que tenia d'època medieval i moderna. Passades unes hores vam anar a dinar, i damunt dels maldecaps i amoïno que els vaig portar, aquest va sortir-me de franc. Un dia molt profitós i ple d'història, en el qual vaig poder comprovar la passió que tenia per ajudar a qui li ho demanés.

En assabentar-me de la seva mort, un sentiment de pèrdua i tristor va embargar-me. Com podia ser que aquell home que li quedava tant per fer ens deixava? No podia entendre-ho. Tinc un deute amb vostè, que no podré pagar-li mai, només puc aprofitar aquestes línies per agrair-li tot el que va ajudar-me, i mostrar-li el meu respecte i admiració per la vocació i passió que sempre va mostrar per la història i la gent del poble on van néixer els seus pares, Mequinensa. Desitjo que el vostre record, sigui l'impuls necessari per mantenir, continuar i tirar cap endavant aquest magnífic llegat. Descansi en pau senyor Jordi. El meu condol a la Cochita i fills.

Miguel Ibarz Prades

Jordi Estruga i Estruga (1934-2020)

La passió pel llibre

1934, 25 de juny: Naix al barri de Gràcia de Barcelona, fill dels mequinensans Antonio Estruga Comas i Maria Teresa Estruga Novials.

1936: Ell i la seva mare van a viure a Mequinensa, a l'hort de Grañén, amb el seu avi.

1938: Tornen a Barcelona per a no quedar-se aïllats del seu pare, que es trobava enrolat a l'exèrcit republicà prop de València.

1940: Estudia al parvulari al carrer Bonavista de Barcelona.

1942: Estudia primària al Grup Escolar Uruguai de Barcelona.

1948: Comença a estudiar Comercial a l'Acadèmia Jaumà de Barcelona, on seguirà amb els estudis de peritatge mercantil (Escuela de Altos Estudios Mercantiles de Barcelona). Fa de preceptor (classes d'aritmètica) a l'Acadèmia Jaumà.

1949: Entra a treballar d'administratiu de Manufacturas Gráficas B. Sirven SAE.

1950: Fa el curs de capacitació social a l'Escuela de Capacitación Social de Madrid.

1952: Entra a treballar d'Administratiu al Banco Santander.

1953: Professorat mercantil a l'Acadèmia Jaumà (EAEM de Barcelona).

1955: Es ascendit a apoderat al Banco Santander.

1960: Graduat en llengua anglesa per la Davie's School (London & Cambridge). Entra a treballar com a cap d'exportació a Laboratorios M. y F. Ferrer SL.

1961: Soci del Cercle d'Economia.

1962: Estudis parcials de Ciències Econòmiques a la Universitat de Barclona

1964: Membre de la Junta Directiva del Cercle d'Economia (fins 1968)

1965: Ascendeix a Director General (Divisió Interna) de Laboratorios Ferrer SL. Comença a publicar col·laboracions amb l'article "El merca-

do de Sudáfrica", a *Productos farmacéuticos*, membre de la *Misión Económica Española*.

1966: Soci de la Liga Europea de Cooperación Económica (LECE). Publica al *Diario de Barcelona*: "La carta de super-exportador", "Información a escala regional: Cataluña exporta" i "La Exportación sigue siendo el problema". Publica a *la Vanguardia*: "Necesidad de estímulos para el fomento de la investigación", "Un Ministerio de Comercio Exterior, interesante sugerencia", "La importación como fomento de la exportación", "Es necesaria una política regional para la exportación", i "El reglamento regulador del Draw-Back".

1967: Publica a *La Vanguardia* "Expertos en comercio exterior" i "La pequeña y mediana empresa ante la exportación". Publica "La exportación española ante el Mercado Común" a la revista *Dirigentes*, en el número especial dedicat al Mercat Comú Europeu.

1968: Publica a *La Vanguardia* "El comercio mundial y la exportación española. ¿Hacia una política exportadora?". Publica al *Diario de Barcelona* "El papel exportador de Cataluña".

1973: Publica al *Noticiero Universal* "Los mercados exteriores de la industria farmacéutica".

1975: Director General (Divisió Interna) de Ferrer Internacional SA.

1979: Soci de l'Associació de Bibliòfils de Barcelona (ABB)

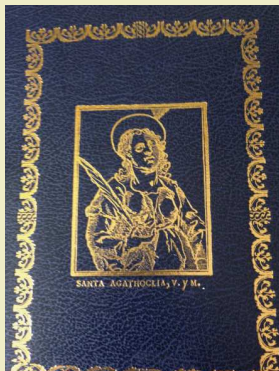
1984: Director General de Ferrer Pharma International SA.

1986: Promotor de l'exposició *Cartografia de Catalunya: segles XVII-XVIII* de l'Institut Cartogràfic de Catalunya (sala d'exposicions del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya) amb motiu del Symposium IMCOS a l'octubre, i col·laborador en el corresponent catàleg editat per l'ICC.

1991: Col·laboració a la revista *El Ciervo* aportant les il·lustracions procedents del llibre *Obras espirituales que encaminan a un alma a la más perfecta unión con Dios* de Francisco Leefdael (1703).

1993: Entra a formar part de la Junta Directiva de l'ABB. Coses del Poble publica una edició facsímil de 512 exemplars del llibre *Vida de Santa Agatòcia Virgen y Mártir Patrona de Mequinenza* de frai Miquel Salas, llibre que Jordi Estruga va trobar de casualitat comprant llibres antics, i que va proposar a l'associació mequinensana publicar. Col·labora a la revista *La Roca de Xeix* (Masnou).

1995: Col·labora en l'exposició i el seu catàleg *Retrat de Barcelona* del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona.

1996: Imparteix la conferència *Els orígens de la litografia a Espanya. Influència catalana en l'acte de nomenament de la presidència de l'ABB*.

1997: Inicia formalment la presidència de l'ABB (ho serà fins 2017).

1999: Autor de la "Introducció" del *Anuario de la Asociación de Bibliófilos de Barcelona, 1997-98*.

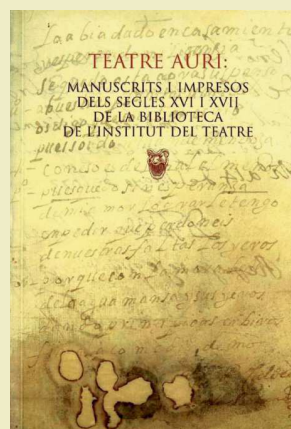

2000: Soci de l'Association Internationale de Bibliophilie amb seu a París. Assessor de l'Institut de Historia del Libro y de la Lectura (fins 2010). Autor del "Preàmbul" del llibre *Aureum opus: cinc segles de llibres il·lustrats*, catàleg de l'exposició del mateix nom del Museu Frederic Marés de Barcelona i editat per la mateixa institució (abril-juny).

Soci i membre destacat de l'Associació Grupo de Investigación Coses del Poble de Mequinenza.

2001: Es jubila. És nomenat Acadèmic corresponent de la Reial Acadèmia de Bones Lletres, per Mequinenza. Membre del jurat dels Premis Jaume I (Fundació Lluís Carulla), ho fou fins 2004. Publica l'article "L'Associació de Bibliòfils de Barcelona"

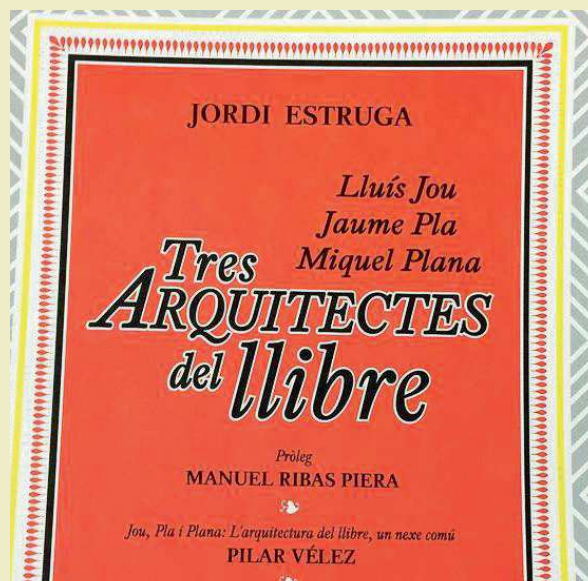
dins el llibre *Bibliofília a Catalunya des del s. XIX* editat per la Fundació Jaume I. Publica el "Pròleg" de *Teatre Auri: Manuscrits i impresos dels segles XVI i XVII de la Biblioteca de l'Institut del Teatre*, catàleg de l'exposició produïda per l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona al mes de setembre. Promou l'exposició *Els mapes del territori de Catalunya durant dos cents anys, 1600-1800* que va ser organitzada per l'Institut Cartogràfic de Catalunya en el marc del XXII Congrés Internacional de l'Association Internationale de Bibliophilie a Barcelona del 16 al 22 de setembre. Autor del "Preàmbul" del corresponent catàleg. Redacta textos a l'exposició *Miquel Plana: llibres de Bibliòfil, 1972-2001*, que van ser inclosos al catàleg publicat per la Fundació Caixa de Girona, especialment la "Introducció". Autor de la "Introducció" del *Anuario Asociación de Bibliófilos de Barcelona, 1999-2000*.

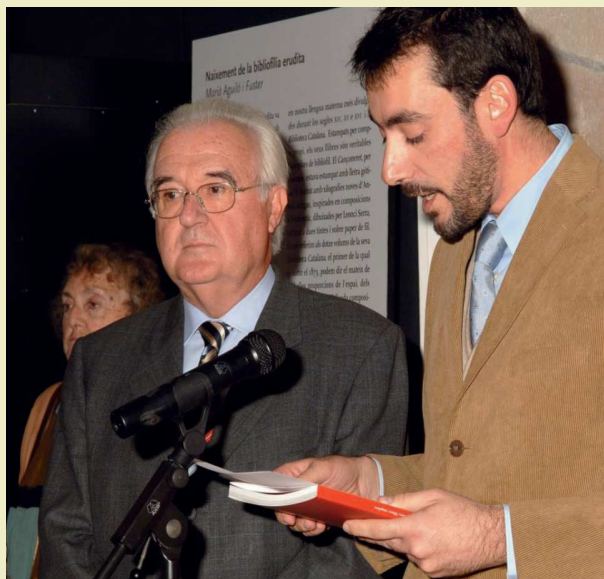
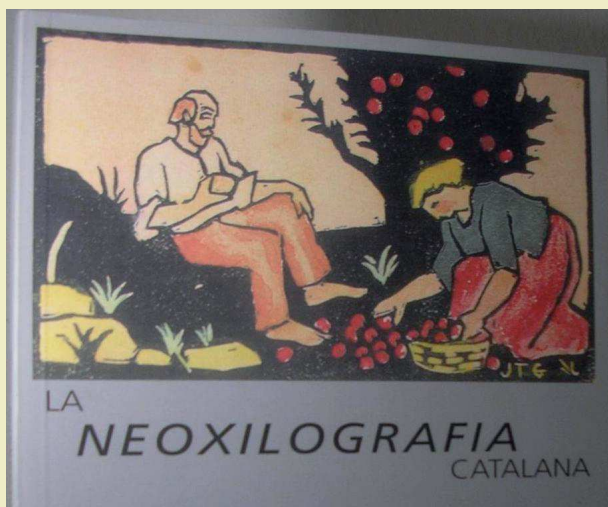
2002: Autor de l'article "La Asociación de Bibliófilos de Barcelona", a *Encuadernación de Arte. Boletín de la Asociación para el Fomento de la Encuadernación*.

2003: Membre del patronat de la Fundació de l'Habitatge, Càritas (fins 2012). Publica la "Introducció" d'*Anuario Asociación de Bibliófilos de Barcelona, 2001-2002*.

2004: Pregoner de la "Santa". Autor del llibre *Tres arquitectes del llibre: Lluís Jou, Jaume Pla, Miquel Plana* (Zigurat), presentat el 2005 a la Reial Acadèmia. Coautor de *La neoxilografia ca-*

talana, catàleg de l'exposició de l'ABB al Centre Català d'Artesania de la Generalitat de Catalunya entre els mesos de maig i juny.

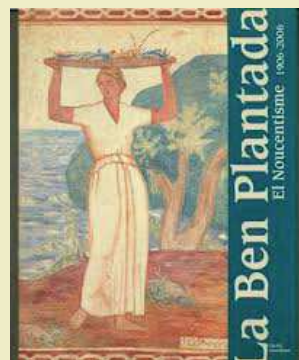

2005: Edita, conjuntament amb Aitor Quiney, el llibre *Col·leccions privades, Llibres singulars* (Biblioteca de Catalunya); catàleg de l'exposició en que participà com a Documentalista, editor literari i autor de l'article "El plaer de viure el llibre". Escriu "Introducció i semblances" del llibre de Louis Jou: *Jou, Pla i Plana: arquitectes del llibre*, editat pel Museu d'Història de Catalunya i l'ABB, catàleg de l'exposició del mateix nom del Museu d'Història de Barcelona (gener a març). Publica a *El Periódico* "Bibliofilia, Bibliòfils i llibreters de vell". Autor de la "Introducció" del *XXII nd. Congress, International Association of Bibliophily*, organitzat a Barcelona (setembre)

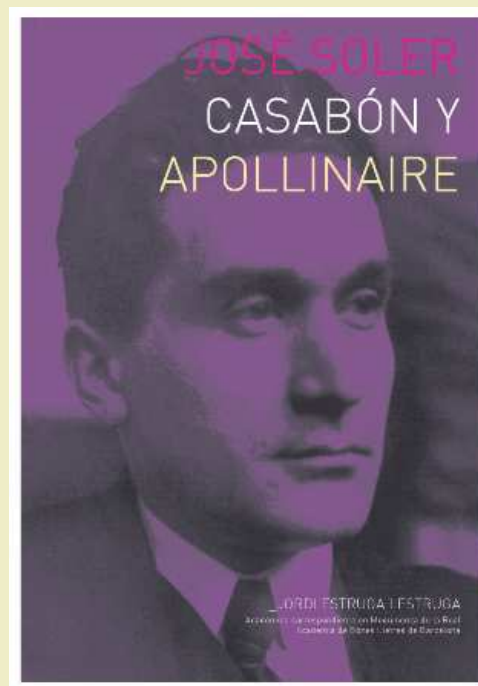

2006: Publica l'article "Els primers mapes impresos de Catalunya: l'acadèmic Ernest Moliné i Brasés i Joan Granollach" al *But-*

lletí de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, el treball acadèmicament més reconegut de la seva carrera. Publica "L'Internationalité" al llibre *Miquel Plana. Oeuvres de Bibliophilie 1972-2006*, editat pel Centre d'Études catalanes de l'Université Paris-Sorbonne, catàleg d'exposició. Publica "El Noucentisme i la nova xilografia" al catàleg de l'exposició *La Ben Plantada. El Noucentisme 1906-2006* al Museu Diocesà de Barcelona (juliol - octubre). Autor de diferents textos del llibre *Barcelona 2005. Any del llibre i de la lectura*, de l'Institut de Cultura de Barcelona. Publica la "Introducció" de l'*Anuario Asociación de Bibliófilos de Barcelona 2003-2004*.

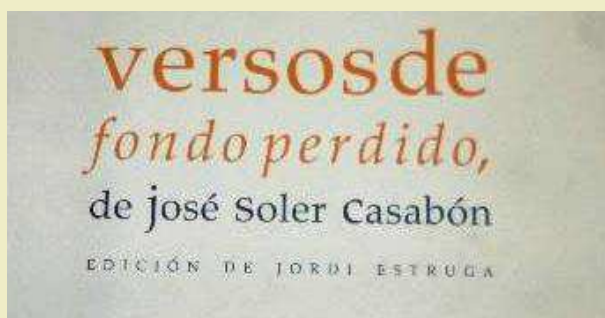

2007: Publica a *Temps de Franja*, en dos articles, "José Soler Casabón un compositor mequinensà oblidat". Publica a la revista *Rolde* l'article "José Casabón y Apollinaire", biografia del músic mequinensà. Publica la "Presentació" al llibre *Rusiñol: La Ploma de Xarau*, catàleg de l'exposició del mateix nom a la sala d'exposicions de la Pia Almoina de Barcelona (juny-juliol). Autor de la introducció "Palabras preliminares" del llibre de Maria del Carmen Soler *Imágenes de Belleza. Poemas & ex-libris*.

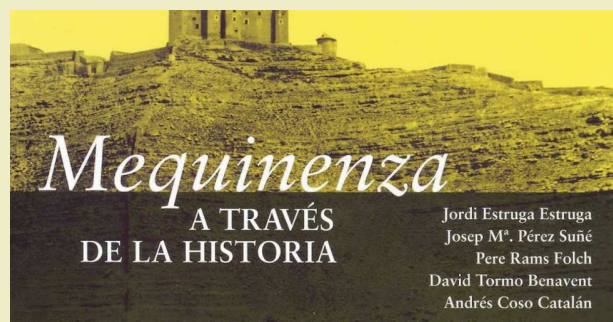

2008: Membre del Consell d'Administració de l'Association Internationale de Bibliophilie, amb seu a París. Autor de "Guerra de la Independència: cartografia, publicacions del segle XIX" a la revista *Fent Història*. Autor del capítol "L'Editorial Oikos i

la compra del pis del carrer Tuset" dins el llibre de Jordi Maluquer de Motes: *El llarg camí a Europa. Cinquanta anys del cercle d'Economia*. Autor del capítol "Ediciones facsimilares" dins l'edició facsimil del llibre de F. Seral i Casas *Las Vilas del Turbón* (original de 1934). Publica el "Pròleg" de *Prospecto para la historia y la bibliografía de la Asociación de Bibliófilos de Barcelona (1943-2008)*. Autor de la "Introducció" de l'*Anuario Asociación de Bibliófilos de Barcelona, 2005-2006*. Col·labora amb "Asociación de Bibliófilos de Barcelona" a la revista *Amigo de los Museos*. Imparteix la conferència *El mercat artístic: criteris i circuits*, a la Universitat de Barcelona. I *Cartografia i guerra de la Independència. Unes publicacions del segle XIX* a la Biblioteca Pública Arús.

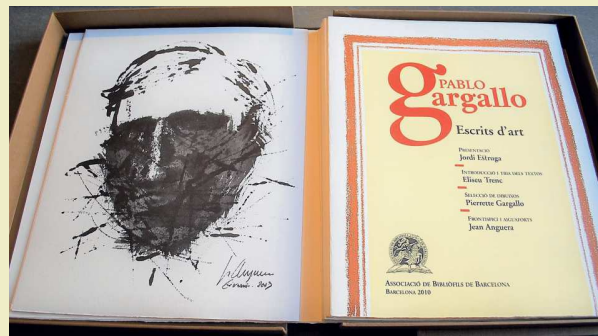

2009: Participa en la presentació - homenatge al mequinensà José Soler Casabón a la Sala Goya de Mequinensa. Autor de *Un singular compositor mequinensà* fulletó de presentació de l'acte. Edita, presenta i tradueix *Versos de fondo perdido* de José Soler Casabón. Autor de la "Presentació" al llibre *Muses de la Impremta. La Dona i les arts del Llibre*, catàleg de l'exposició del Museu Diocesà de Barcelona i l'ABB (desembre de 2009 - gener 2010). Imparteix la conferència *La bibliofília i l'heràldica*, dins el cicle de conferències commemoratives del 25é aniversari de la Societat Catalana de Genealogia-SCGHSVN. Autor de la "Introducció" de l'*Anuario Asociación de Bibliófilos de Barcelona, 2007-2008*. Imparteix una conferència als cursos d'estiu de l'Escorial, de la Universidad Complutense amb el títol *Hacedores de bibliofília*.

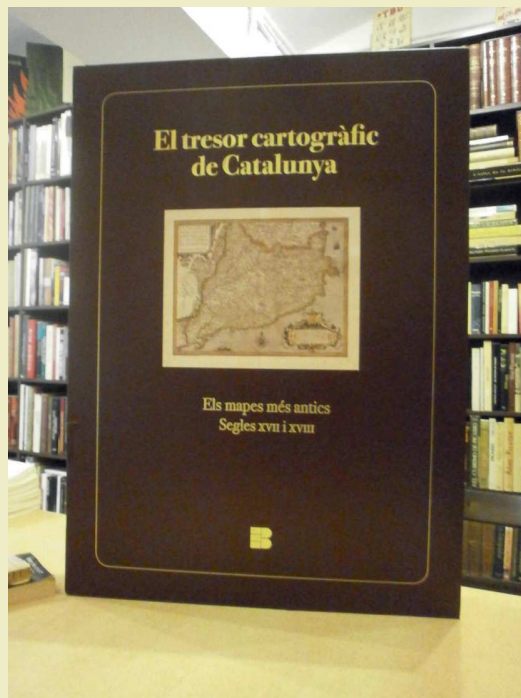
2010: Promou, coordina i és coautor del llibre *Mequinensa a través de la historia*, editat per l'Ajuntament de Mequinensa. Escriu la "Presen-

tació" del llibre que recopila textos de Pablo Gargallo, amb el títol *Escritos d'art*, editat per l'ABB. Imparteix la conferència *Scientia et Amantia. El llibre, coneixement i amor* a l'Ateneu Barcelonès.

2011: Autor de la "Presentació" del llibre de Pere Gimferrer: *El caliu i la cendra*. La Casa de Fraga a Barcelona li ret un homenatge en considerar-lo un dels personatges més destacats vinculats a la comarca del Baix Cinca. Autor de la "Introducció" de l'*Anuario Asociación de Bibliófilos de Barcelona, 2009-2010*.

2012: Autor i editor del llibre *El tresor cartogràfic de Catalunya. Els mapes més antics, segle XVII-XVIII*. En aquell moment es considerava que tenia la col·lecció privada de cartografia més important de Catalunya. Autor de l'entrada "Ramon Miquel i Planas" dins el *Diccionari biogràfic de l'Acadèmia de Bones Lletres*. Imparteix la conferència *Bibliofília i col·leccionisme* a la Universitat de Barcelona, i una altra al Monestir de Montserrat dedicada al pare Oriol Diví.

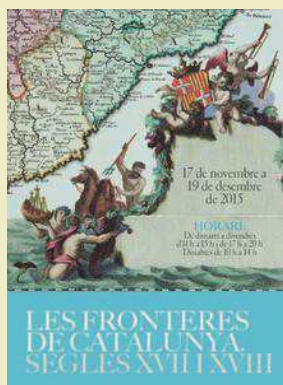
2013: Publica l'article "El tresor cartogràfic de Catalunya" a la revista *Serra d'Or*. Autor de "Miquel Plana (1943-2012). Bibliòfil", article publi-

cat a la revista *Ex-Libris*. Autor del capítol "El tresor cartogràfic de Catalunya" dins el Catàleg de l'exposició *Terra Nostra* de la Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent. Imparteix la conferència *La representació del món* al Born Centre Cultural.

2014: Conferència *Jaume Pla i la bibliofília*, al Palau Antiguitats i a la Biblioteca de Catalunya.

2015: Autor de la "Introducció" del catàleg de l'exposició *Enquadració y Bibliofília en l'Associació de Bibliòfils de Barcelona* (setembre 2015 - gener 2016). Autor de "Una perspectiva internacional" al catàleg de l'exposició *Miquel Plana*.

Arquitecte del Llibre 1943-2012, del Museu de la Garrotxa - Olot. Comissari de l'exposició *Les fronteres de Catalunya. Segles XVII i XVIII*, de la Biblioteca de Catalunya (novembre - desembre). Imparteix la conferència *Bibliofília catalana contemporània* al Monestir de Sant Pere de les Puel·les, i *José Soler Casabón. Un músic dins de les avantguardes parisenques* a la Biblioteca Pública de Lleida. També *Col·leccionisme i Bibliofília* a la Universitat de Barcelona dins el Màster oficial Estudis Avançats en Història de l'Art.

2016: Imparteix la conferència *La passió pels llibres: bibliofília i col·leccionisme* al Centre del Liceu organitzada per la SCGHSVN, ABB i l'Associació Española de Amigos de los Castillos.

2017: És nomenat Fill Adoptiu de Mequinensa.

2018: Publica "Estudi Introductori. Vistes de Catalunya, en llibres d'arreu del món" al llibre *Vistes de Catalunya. Imatges d'una nació*, dirigit per Jaume Sobrequés i Callicó.

2019: Publica a la revista *l'Angorfa* l'article "Picasso, Apollinaire, Soler Casabón i la música".

2020, 7 d'abril. Mor a Barcelona per Covid-19. Postmortem es publica a *l'Angorfa* l'article de recerca fet conjuntament amb Sandra Soler "Vida i trajectòria de l'organista i compositor Joan Barter".

Andreu Coso i Coses del Poble